

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗΣ
ΑΡΧΑΙΑ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ
Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ

ΕΚΦΩΝΗΣΕΙΣ

Διδαγμένο κείμενο

Πλάτωνος Πρωταγόρας (322A-323A)

«[...] Οὕτω δὴ παρεσκευασμένοι κατ' ἀρχὰς ἄνθρωποι ᾤκουν σποράδην, πόλεις δὲ οὐκ ἦσαν· ἀπώλλυντο οὖν ὑπὸ τῶν θηρίων διὰ τὸ ἀπανταχῆ αὐτῶν ἀσθενέστεροι εἶναι, καὶ ἡ δημιουργικὴ τέχνη αὐτοῖς πρὸς μὲν τροφήν ἱκανὴ βοηθός ἦν, πρὸς δὲ τὸν τῶν θηρίων πόλεμον ἐνδεής· πολιτικὴν γάρ τέχνην οὐπω εἶχον, ἥς μέρος πολεμικῆ· ἐζήτουν δὴ ἀθροίζεσθαι καὶ σῶζεσθαι κτίζοντες πόλεις· ὅτ' οὖν ἀθροισθεῖεν ἠδίκουν ἀλλήλους ἄτε οὐκ ἔχοντες τὴν πολιτικὴν τέχνην, ὥστε πάλιν σκεδαννύμενοι διεφθείροντο. Ζεὺς οὖν δεῖσας περὶ τῷ γένει ἡμῶν μὴ ἀπόλοιτο πᾶν, Ἑρμῆν πέμπει ἄγοντα εἰς ἀνθρώπους αἰδῶ τε καὶ δίκην, ἵν' εἴεν πόλεων κόσμοι τε καὶ δεσμοὶ φιλίας συναγωγοί. Ἐρωτᾷ οὖν Ἑρμῆς Δία τίνα οὖν τρόπον δοίη δίκην καὶ αἰδῶ ἀνθρώποις· “Πότερον ὡς αἱ τέχναι νενέμηνται, οὕτω καὶ ταύτας νείμω; Νενέμηνται δὲ ᾧδε· εἷς ἔχων ἰατρικὴν πολλοῖς ἱκανὸς ἰδιώταις, καὶ οἱ ἄλλοι δημιουργοὶ καὶ δίκην δὴ καὶ αἰδῶ οὕτω θῶ ἐν τοῖς ἀνθρώποις, ἢ ἐπὶ πάντας νείμω;” “Ἐπὶ πάντας,” ἔφη ὁ Ζεὺς, “καὶ πάντες μετεχόντων· οὐ γάρ ἂν γένοιτο πόλεις, εἰ ὀλίγοι αὐτῶν μετέχοιεν ὥσπερ ἄλλων τεχνῶν. καὶ νόμον γε θές παρ' ἐμοῦ τὸν μὴ δυνάμενον αἰδοῦς καὶ δίκης μετέχειν κτείνειν τε ὡς νόσον πόλεως.” Οὕτω δὴ, ᾧ Σώκρατες, καὶ διὰ ταῦτα οἱ τε ἄλλοι καὶ Ἀθηναῖοι, ὅταν μὲν περὶ ἀρετῆς τεκτονικῆς ἢ λόγος ἢ ἄλλης τινὸς δημιουργικῆς, ὀλίγοις οἴονται μετεῖναι συμβουλῆς, καὶ ἐάν τις ἐκτός ὢν τῶν ὀλίγων συμβουλεύῃ, οὐκ ἀνέχονται, ὡς σύ φῆς – εἰκότως, ὡς ἐγὼ φημί – ὅταν δὲ εἰς συμβουλήν πολιτικῆς ἀρετῆς ἴωσιν, ἦν δεῖ διὰ δικαιοσύνης πᾶσαν ἰέναι καὶ σωφροσύνης, εἰκότως ἅπαντος ἀνδρὸς ἀνέχονται, ὡς παντὶ προσῆκον ταύτης γε μετέχειν τῆς ἀρετῆς ἢ μὴ εἶναι πόλεις.

A. Από το παραπάνω κείμενο να μεταφράσετε το ακόλουθο απόσπασμα : «**“Πότερον ὡς αἱ τέχναι ... κτείνειν τε ὡς νόσον πόλεως”**».

(Μονάδες 10)

B1. “ἐζήτουν δὴ ἀθροίζεσθαι καὶ σῶζεσθαι κτίζοντες πόλεις”: Να σχολιάσετε την άποψη που διατυπώνει ο Πρωταγόρας σχετικά με τη γένεση των πόλεων και στη

συνέχεια να τη συσχετίσετε με την αντίστοιχη θέση του Ρουσσώ αλλά και με την αριστοτελική ρήση “ὁ ἄνθρωπος φύσει ζῶον πολιτικόν”.

(Μονάδες 15)

B2. Λαμβάνοντας υπόψη το παραπάνω κείμενο, να εξηγήσετε τη σημασία της δωρεάς του Δία για τη συγκρότηση των πόλεων και να καταδείξετε τη σχέση της με το αθηναϊκό δημοκρατικό πολίτευμα.

(Μονάδες 15)

B3. Ποια συναισθήματα ενέπνευσε ο Σωκράτης στους συγχρόνους του λαμβάνοντας υπόψη τη στάση αμφισβήτησης που τήρησε έναντι του Απολλώνιου χρησμού;

(Μονάδες 10)

B4. α) Να εντοπίσετε στο αρχαίο κείμενο μια ετυμολογικά συγγενή λέξη για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις της νέας ελληνικής γλώσσας: οικοδεσπότης, ιταμός, φωνή, δυσαρέσκεια, τοκογλύφος.

β) Να αναζητήσετε στο αρχαίο κείμενο μια λέξη αντίθετη για καθεμία από τις ακόλουθες: ισχυρότεροι, ἀθροιζόμενοι, τολμήσας, λάβοι, ἐσώζοντο.

(Μονάδες 10)

Επιμέλεια εκφωνήσεων:

Γιακουμή Όλγα,

Καράγιωργα Κατερίνα

Αδίδακτο κείμενο

Πλάτωνος, *Αλκιβιάδης* 114 a-b

Ἐγὼ δὲ χαίρειν ἐάσας τὰς σὰς προδρομὰς τοῦ λόγου οὐδὲν ἤττον ἐρήσομαι πόθεν μαθὼν αὐτὰ συμφέροντ' ἐπίστασαι, καὶ ὅστις ἐστὶν ὁ διδάσκαλος, καὶ πάντ' ἐκεῖνα τὰ πρότερον ἐρωτῶ μῖα ἐρωτήσῃ· Ἀλλὰ γὰρ δῆλον ὡς εἰς ταῦτον ἤξεις καὶ οὐχ ἕξεις ἀποδείξει οὐθ' ὡς ἐξευρῶν οἴσθα τὰ συμφέροντα οὐθ' ὡς μαθὼν. Ἐπειδὴ δὲ τρυφᾶς καὶ οὐκέτ' ἂν ἠδέως τοῦ αὐτοῦ γεύσαιο λόγου, τοῦτον μὲν ἐὼ χαίρειν, εἴτ' οἴσθα εἴτε μὴ τὰ Ἀθηναίους συμφέροντα· πότερον δὲ ταῦτά ἐστι δίκαιά τε καὶ συμφέροντ' ἢ ἕτερα, τί οὐκ ἀπέδειξας; Εἰ μὲν βούλει, ἐρωτῶν με ὥσπερ ἐγὼ σέ, εἰ δέ, καὶ αὐτὸς ἐπὶ σεαυτοῦ λόγῳ διέξελθε.

1. Να μεταφράσετε το παραπάνω κείμενο.

(Μονάδες 20)

2. Να γράψετε τον τύπο που ζητείται για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις:

ἦττον: τον ίδιο τύπο στο θετικό βαθμό

ἐρήσομαι : το β΄ πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής του αορίστου β΄ στη φωνή που βρίσκεται

ἐπίστασαι : το β΄ ενικό πρόσωπο της προστακτικής στο χρόνο που βρίσκεται

μιᾷ: την ονομαστική του ενικού αριθμού στο αρσενικό γένος

ἐρωτήσαι: την αιτιατική του ενικού αριθμού

ἐξευρών : τη δοτική πληθυντικού της μετοχής του παθητικού αορίστου στο αρσενικό γένος

οἴσθα : το β΄ πληθυντικό πρόσωπο στο χρόνο και την ἐγκλιση που βρίσκεται

ἐῶ: το γ΄ πληθυντικό πρόσωπο του παρατατικού στη φωνή που βρίσκεται

ἠδέως: την αιτιατική του ενικού αριθμού του επιθέτου στο θηλυκό γένος και στον ίδιο βαθμό

σεαυτοῦ: τη γενική του πληθυντικού αριθμού στο γ΄ πρόσωπο.

(Μονάδες 10)

3α. Να γίνει πλήρης συντακτική αναγνώριση των παρακάτω τύπων: **τοῦ λόγου, ὅστις, ἀποδείξαι, ὡς ἐξευρών, τί, αὐτὸς.**

(Μονάδες 6)

3β. «**πότερον δὲ ταῦτά ἐστι δίκαιά τε καὶ συμφέροντ΄ ἢ ἕτερα, τί οὐκ ἀπέδειξας**»: να εξαρτήσετε την παραπάνω περίοδο από τη φράση «ὁ Σωκράτης ἠρώτα τὸν Ἀλκιβιάδη».

(Μονάδες 4)

Επιμέλεια εκφωνήσεων:

Γιακουμή Όλγα,

Ιωάννου Ηλίας,

Καράγιωργα Κατερίνα